

Kansainvälinen kauppa, arvoketjut ja suhdannevaihtelut

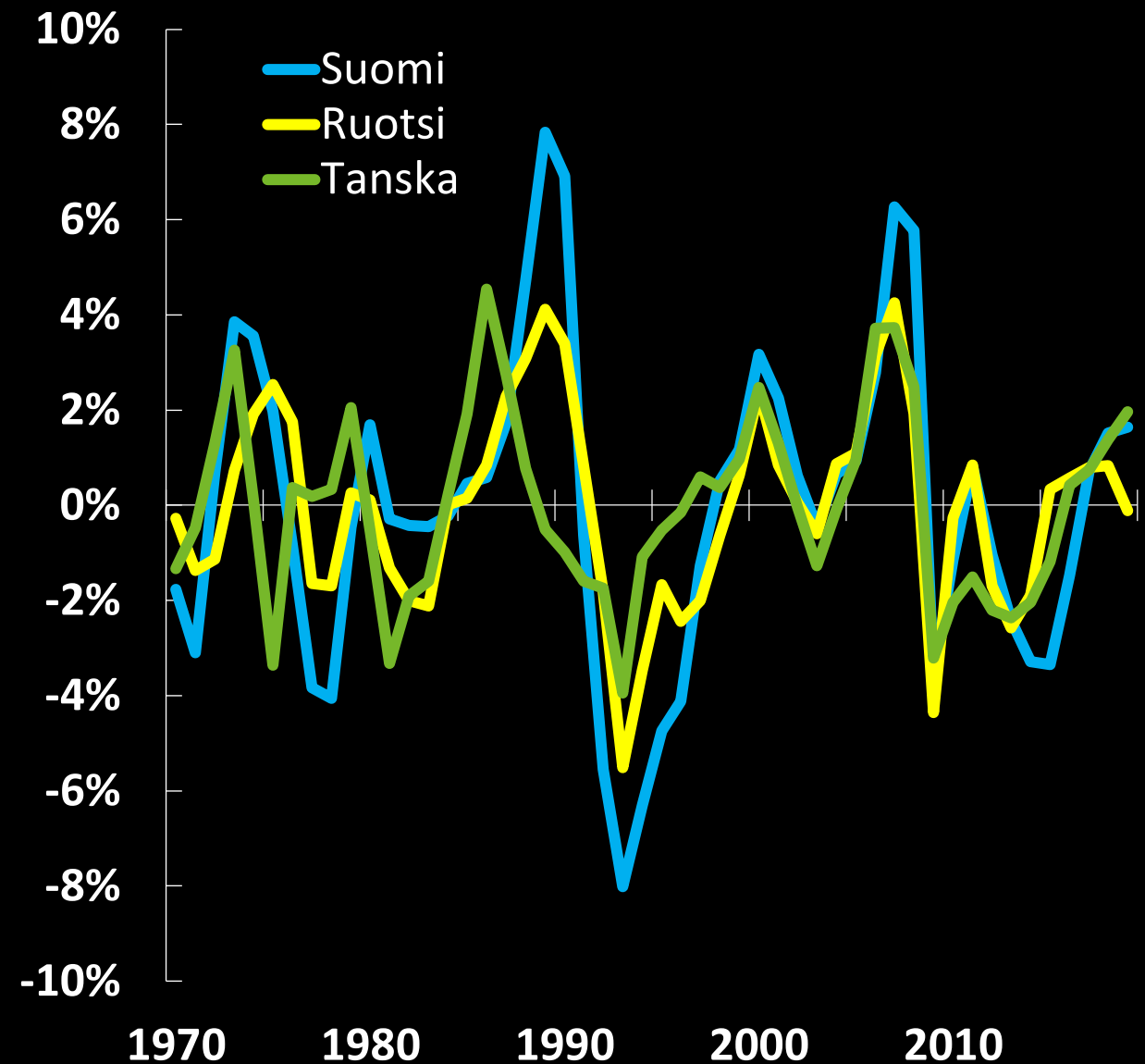
Jyrki Ali-Yrkkö

Jyrki Ali-Yrkkö, Ville Kaitila, Tero Kuusi, Markku
Lehmus, Mika Pajarinen ja Timo Seppälä:
Arvoketjut, kansainvälinen kauppa ja talouden
haavoittuvuus.

Suomen suhdannevaihtelu monia muita maita suurempaa

- Maan suuri koko ja tulotaso vähentävät suhdanneherkkyyttä.
- Yleispäteviä suhdanneherkkyyteen vaikuttavia tekijöitä löytyi vähän.
- Myös Suomen shokkiherkkyys hieman vertailumaita suurempaa.

Koronakriisissä Suomen talous selvisi hyvin – Miksi?

- Tässä kriisissä toimialarakenteemme (koko talous ja tehdasteollisuus) oli eduksi.
- Monissa EU-maissa tärkeä autoteollisuus oli teollisuuden pahin kärsijä.
- Etelä-Euroopan maissa matkailun merkitys on huomattavasti Suomea suurempi ➡ vaikutus palveluvientiin.

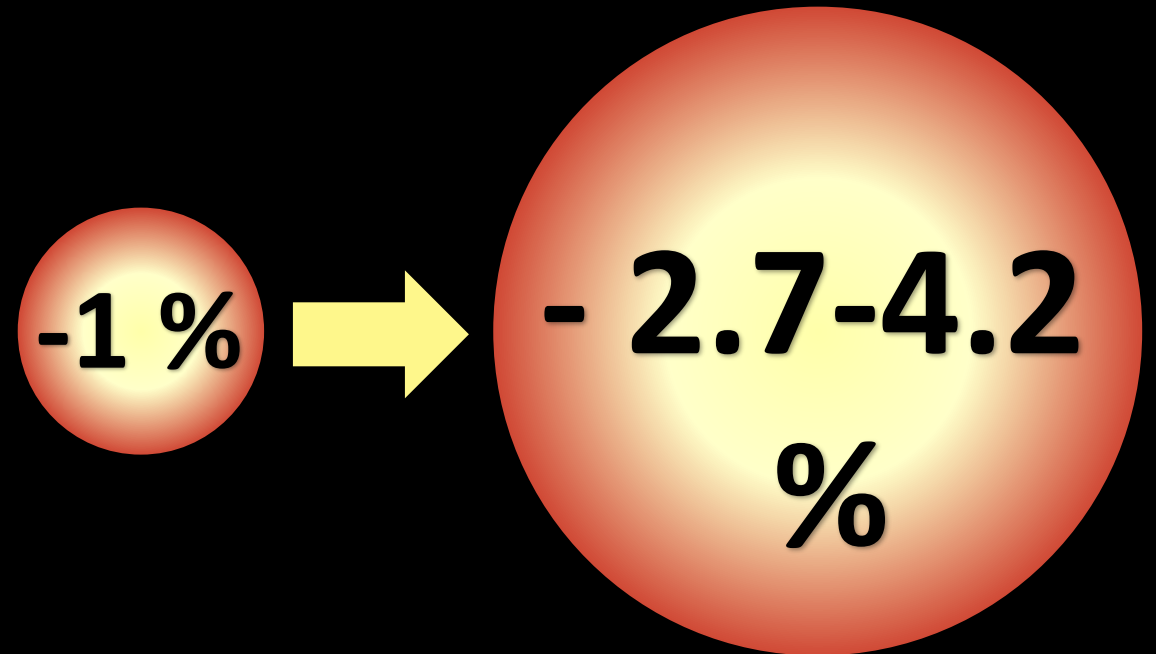
Arvoketjujen toimintavarmuus ja resilienssi?

Koronakriisin talousvaikutukset levisivät arvoketjujen kautta

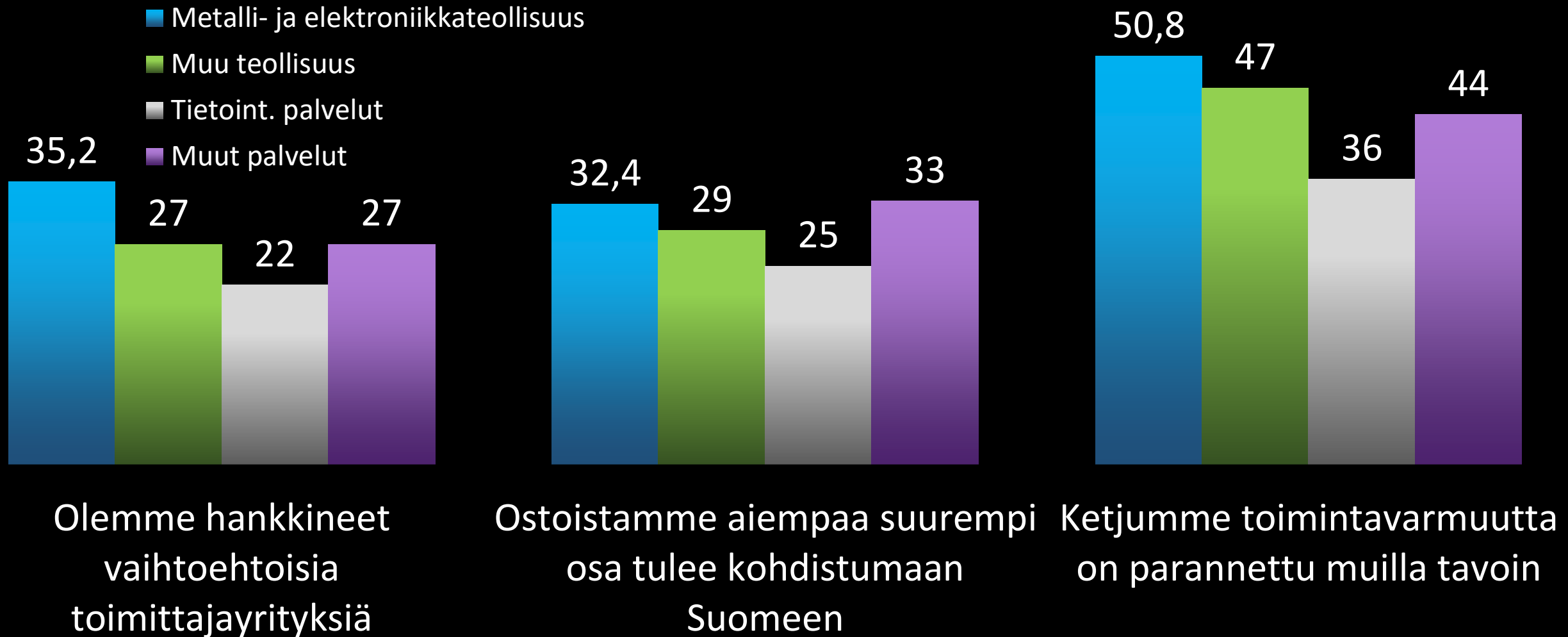
- Suomessa arvoketjuhäiriöt pudottivat bkt:ta 0,5 prosenttia, mikä oli noin viidesosa koko pudotuksesta.
- Muissa Pohjoismaissa pudotus oli samaa luokkaa ja koko EU-alueella hieman suurempi (-0.7 %.)
- Pahin arvoketjuisku osui Itäiseen Keski-Eurooppaan, erityisesti Tšekkeihin, Unkariin ja Slovakiaan (n. -1,5 %).

Arvoketjuhäiriöistä syntyy kerrannaisvaikutuksia

Kun ulkomaisten
komponenttien tuotanto
putoaa määrän, jonka suora
vaikutus kotimaan tuotantoon
olisi -1 %,
niin kerroinvaikutuksen vuoksi
se onkin -2.7 % - 4.2 %.

Miten yritykset ovat reagoineet arvoketjuhäiriöihin?

UUDET TOIMITTAJAT

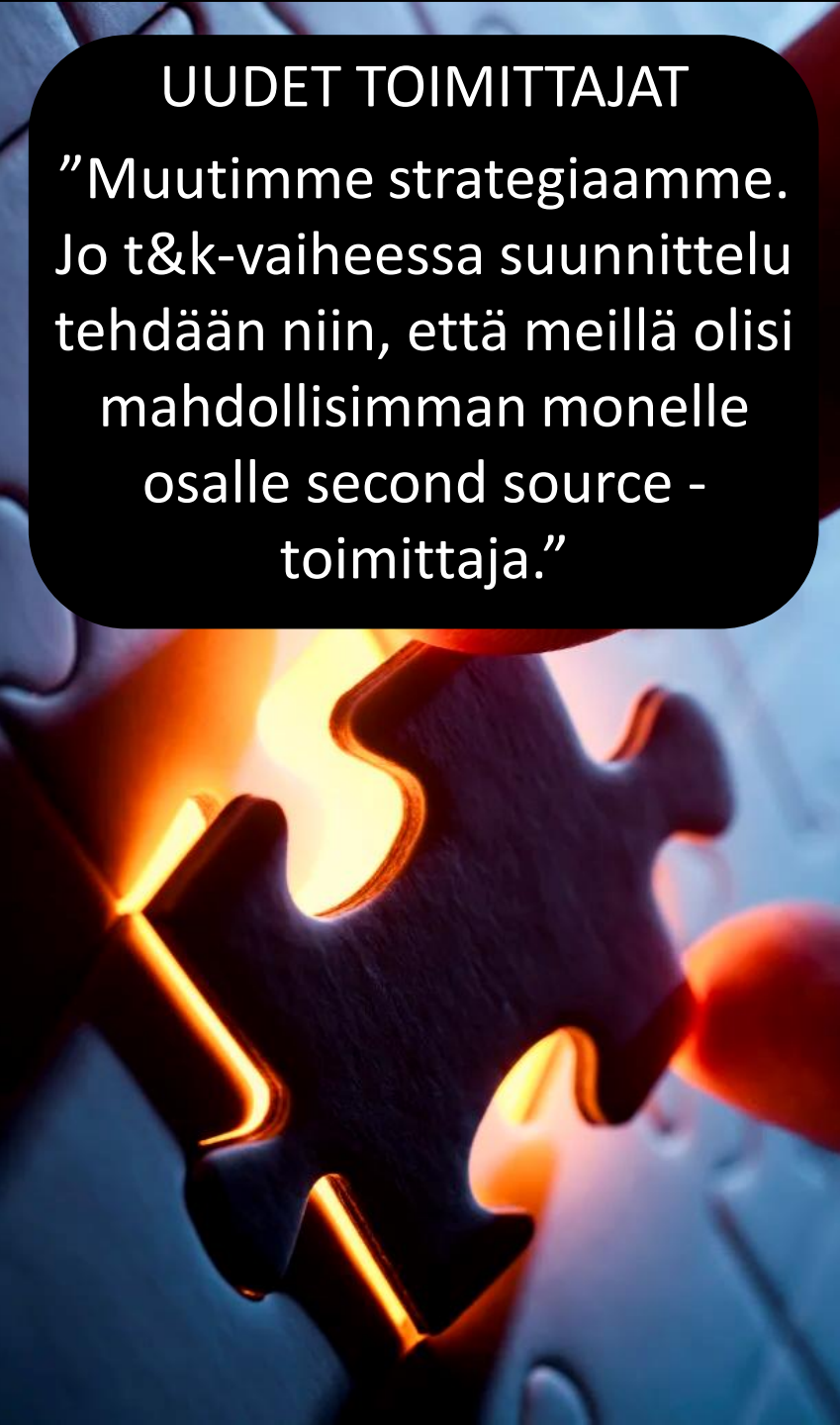
”Muutimme strategiaamme. Jo t&k-vaiheessa suunnittelu tehdään niin, että meillä olisi mahdollisimman monelle osalle second source -toimittaja.”

TUOTANNON PALUU

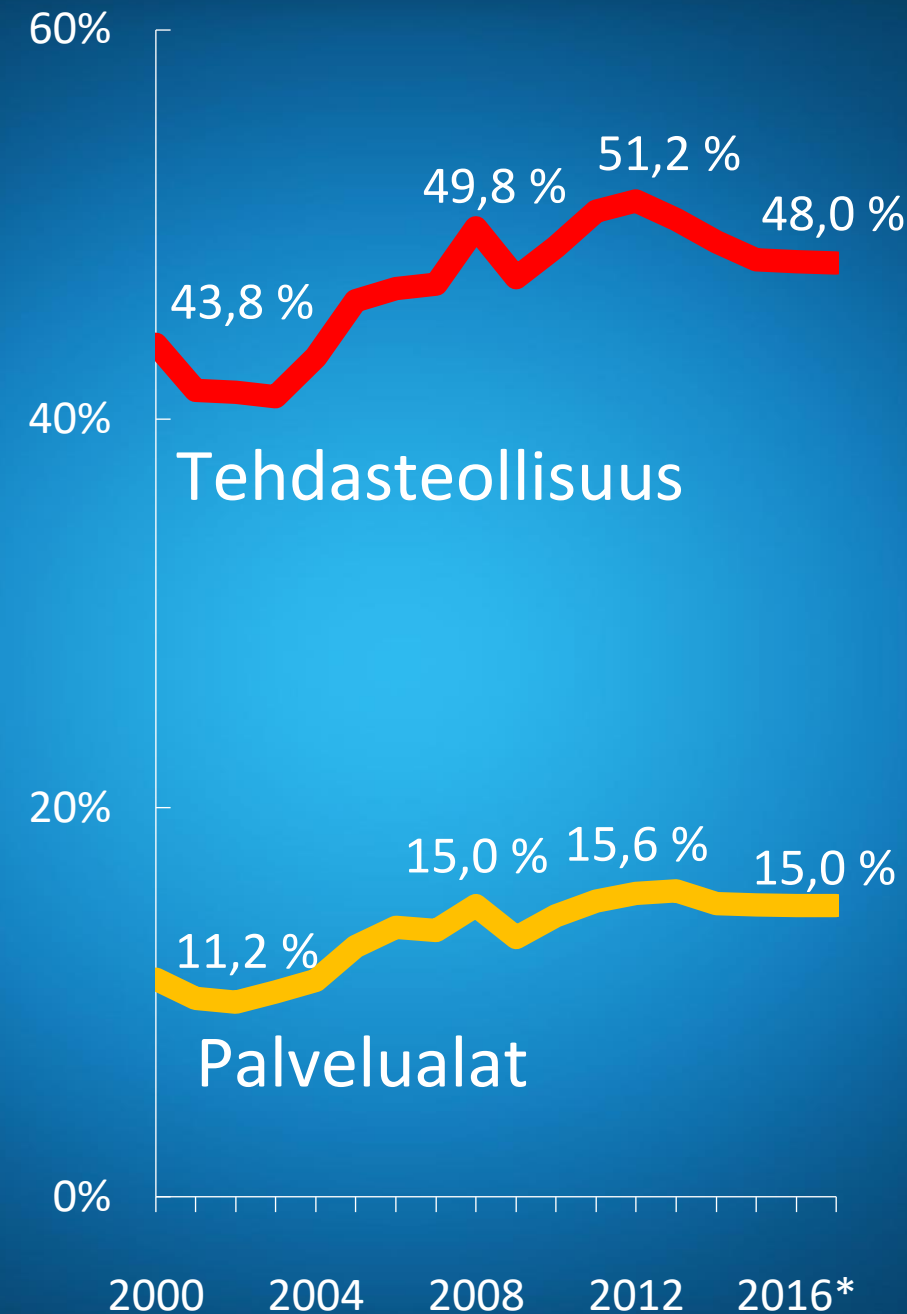
”Rahtihinnat on nousseet niin paljon, että kustannusten kannalta on ollut sama, että ostetaanko Kiinasta vai Euroopasta.”

VARASTOJEN KASVU

”Varastointiin ollaan kiinnitetty huomiota. Mutta se on nyt vaikeaa, kun mitään ei meinaa saada ostettua.”

Arvoketjujen globalisoituminen ainakin toistaiseksi pysähtynyt

Huom. Ulkomailla syntyneen arvonlisän osuus tuotoksesta, %

Lähde: Ali-Yrkkö ja Kuusi, 2020

Kauppasodat ja protektionismi

”Trumpin tullit vaikuttivat siten, että tullit siirrettiin suoraan asiakashintoihin.”

”Kauppasota ei vaikuttanut hankintatoimeemme. Sen sijaan myyntiin se vaikutti, kun EU ja USA ovat laittaneet pakotteita Venäjälle.”

Politiikkapäätelmät

Kriisit ovat erilaisia. Ei ole yleispäteviä toimenpiteitä, joilla suhdanne-/shokkiherkkyyttä voisi pienentää.

Innovaatiopolitiikalla voi yrittää monipuolistaa taloutta, mutta se tapahtuu hitaasti.

Toimivat markkinat (esim. rahoitusmarkkinat) ja julkistalouden kestävyys mahdollistaa reagoinnin kunkin kriisin tarpeiden mukaan.

Arvoketjujen riskit realisoituneet ➡ Yritykset pyrkivät parantamaan niiden toimintavarmuutta. Poliittikatoimilla tuskin pystytään parempaan.

